

การนำ เสนอแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมใน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

นายปัญญา ฤทธิสุข

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

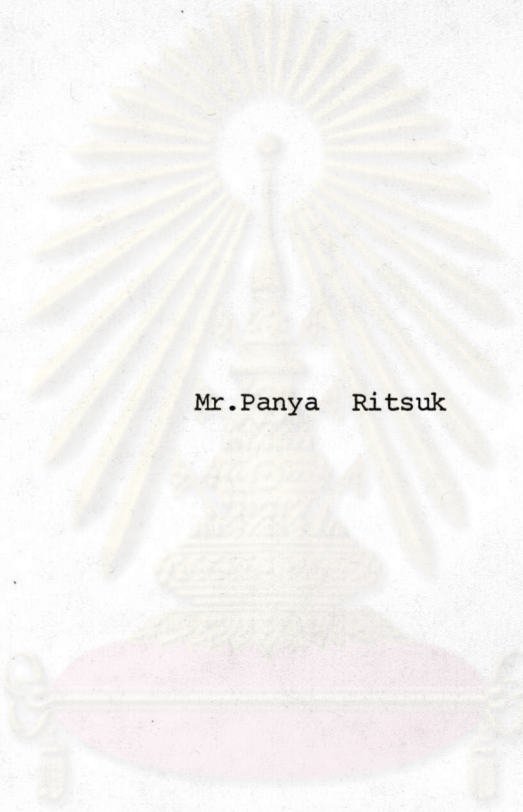
ISBN 974-577-219-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016858

I1031181b

A PROPOSED GUIDELINES FOR THE ORGANIZATION OF REMEDIAL TEACHING
IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
UTHAI THANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mr.Panya Ritsuk

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-219-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

โดย

นายปัญญา ฤทธิสุข

ภาควิชา

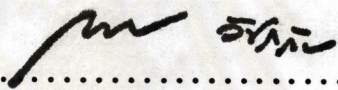
บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด

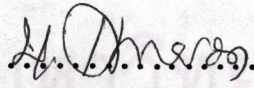

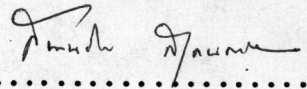
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร สุคนธ์ทรัพย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปัญหา ฤทธิสุข : การนำเสนอแนวทางการจัดสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี (A PROPOSED GUIDELINES FOR THE
ORGANIZATION OF REMEDIAL TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF UTHAI THANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญมี เณรยอด, 285 หน้า. ISBN 974-577-219-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี โดยการนำข้อมูลจากผลการศึกษารายงานและปัญหาการจัด
สอนซ่อมเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 544 คน ด้วยแบบ
สอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อ
แก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาในการเรียนของนักเรียน ดำเนินการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นขั้นตอน
แรกของการจัดสอนซ่อมเสริม โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวินิจฉัย ด้วยวิธีการสังเกต มีการ
ประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม ดำเนินการสอนซ่อมเสริม โดยครูประจำชั้น
สถานที่ที่ใช้สอนซ่อมเสริมได้แก่ ห้องเรียนปกติ กำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริมโดยยึดจุดประสงค์การ
เรียนรู้นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จัดสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม และประเมินผล
ด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำและทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน เป็นระยะ
ติดตามและประเมินผลโดยผู้บริหารโรงเรียน ตรวจสอบบันทึกการสอนของครูผู้สอน

2. ปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่พบว่า ปัญหาในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือตรวจสอบข้อบกพร่องของนักเรียน ปัญหาในการเตรียมการสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ครู
ผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีดำเนินการสอนซ่อมเสริม และไม่มีเวลาเนื่องจากมี
หน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนมาก ปัญหาในการดำเนินการสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ครูผู้สอนมีความรู้และ
ความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ ครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนไม่แตกต่าง
จากการสอนตามปกติ ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ไม่ได้จัดทำโครงการ
ติดตามผลการสอนซ่อมเสริม

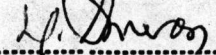
3. แนวทางการจัดสอนซ่อมเสริมที่นำเสนอ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) หลักการจัด
สอนซ่อมเสริม ได้แก่ การวินิจฉัยข้อบกพร่องและปัญหาในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนก่อนจัดสอนซ่อมเสริม
การชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และเห็นประโยชน์ของการจัดสอนซ่อมเสริม จัดสอนซ่อมเสริมให้
เหมาะสมกับนักเรียน การสอนต้องเริ่มจากสิ่งที่นักเรียน เรียนรู้แล้วไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้ กระตุ้นและส่งเสริมให้
กำลังใจแก่นักเรียน ให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง และประเมินผลการสอนซ่อม
เสริมอย่างสม่ำเสมอ 2) จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ เพื่อให้ นักเรียนค้นพบข้อบกพร่องในการ
เรียนของตน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการเรียนและข้อบกพร่องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อช่วยนักเรียนที่
เรียนช้าให้สามารถเรียนได้ทันเพื่อน เพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีกำลังใจในการเรียนต่อไป
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยส่วนรวมให้สูงขึ้น และเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุ
ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
การเตรียมการสอนซ่อมเสริม การดำเนินการสอนซ่อมเสริม และการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม
เสริม

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิศาสตร์

ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ที่ต้นฉบับขอลดข้อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PANYA RITSUK : A PROPOSED GUIDELINES FOR THE ORGANIZATION OF REMEDIAL TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF UTHAI THANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BOONMEE NENYOD Ed.D., 285 PP. ISBN 974-577-219-4

The purposes of this research were to proposed guidelines for the organization of remedial teaching in primary schools under the jurisdiction of the Office of Uthai Thani Provincial Primary Education. The proposed guidelines were based upon the results of remedial teaching states and problems from 544 school administrators and teachers through questionnaires methods and data were analyzed by using percentage. The research findings were as follows:

1. With regards to the states of remedial teaching the findings showed that most schools set their objectives for correcting student learning inferior and problems which will be identified by school administrators and teachers through observations. Teachers' meetings were conducted for informing the organization of remedial teaching by which class-room teachers were responsible for remedial teaching operation which conducted in the regular class-room. Remedial teaching objectives were set according to the learning objectives which students could not succeed. Students were individualized taught by assigning additional exercises and they were evaluated through those assignments and a formative evaluation were regulary conducted. An evaluation were conducted by school administrators through reviewing teachers' lesson plans.

2. Regarding to problems related to remedial teaching they were indicated the lack of standard tool for identifying the student learning inferior were indicated to be a problem in identifying stage while lack of understanding related to remedial teaching among teachers, and they had insufficient time due to other duties were identified to be problems in preparation stage. Concerning the operational stage, insufficient knowledge related to remedial teaching objective setting and inappropriate teaching technique were reported to be problems whereas lack of follow-up study and evaluation was identified as a problem in evaluation stage.

3. The proposed guidelines were composed of the followings: 1) The principles were to identify the individual student learning inferior and problems prior to organizing remedial teaching, to inform and pursuate students regarding the objectives and benefits of remedial teaching, to organize the appropriate program by beginning with the known to the unknown, encourage and motivate students, inform them their learning progress, and evaluate the program regulary. 2) The objectives were to help students discover their learning inferior and help them correct, to help the slow learners to keep up with others in order to promote good attitude towards their learning, to improve students learning achievements as a whole, and to promote effective learning in accordance with the curriculum requirements. 3) Steps in operation were composed of identifying, preparation, operation, and follow-up and evaluation.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ในการสร้าง เครื่องมือวิจัยและสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์อำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุทัยธานี ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณสมชาย กาญจนชม คุณศิริพงษ์ สุขภาพ และคุณสุนี ฤทธิสุข ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ความดีทั้งหลายอันเกิดจากผลการวิจัยนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งให้การ สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญญา ฤทธิสุข

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	①
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	⑥
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย.....	7
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	⑨
วิธีดำเนินการวิจัย.....	⑨
การนำเสนอผลการวิจัย.....	13
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ความหมายของการสอนซ่อม เสริม.....	15
ความจำเป็นที่ต้องจัดสอนซ่อม เสริม.....	17
หลักการจัดสอนซ่อม เสริม.....	19
จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม.....	23
ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม.....	25
ปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้าง เครื่องมือในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อม เสริม.....	72
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม.....	137
5 แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา	
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี.....	178
การสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม.....	178
หลักการจัดสอนซ่อม เสริม.....	202
จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม.....	203
ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม.....	203
การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน.....	204
การเตรียมการสอนซ่อม เสริม.....	205
การดำเนินการสอนซ่อม เสริม.....	208
การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม.....	210

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อ เสนอแนะ.....	215
สรุปผลการวิจัย.....	216
อภิปรายผลการวิจัย.....	219
ข้อ เสนอแนะ.....	227
รายการอ้างอิง.....	230
ภาคผนวก ก.....	236
ภาคผนวก ข.....	239
ภาคผนวก ค.....	247
ประวัติผู้เขียน.....	285

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้บริหาร โรงเรียน	61
2	สถานภาพของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียน	65
3	การปฏิบัติตามหลักการจัดสอนซ่อม เสริม	73
4	การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม	82
5	การปฏิบัติในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน	87
6	การปฏิบัติในการ เตรียมการสอนซ่อม เสริม	92
7	การปฏิบัติในการดำเนินการสอนซ่อม เสริม	112
8	การปฏิบัติในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม	131
9	ปัญหาในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน	138
10	ปัญหาในการ เตรียมการสอนซ่อม เสริม	143
11	ปัญหาในการดำเนินการสอนซ่อม เสริม	160
12	ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม	173

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิแสดงระบบการสอนซ่อม เสริมของ ลือชา สร้อยพาน.....	27
2	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดสอนซ่อม เสริม.....	212

ศูนย์วิทยพัรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย